

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi; sisäministeriön lausunto

Oikeusministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksen tavoitteena on säätää hallinnon automaattista päätöksentekoa koskeva yleislainsäädäntö, johon nojautuen asian automaattinen ratkaiseminen olisi mahdollista hallinnon lainalaisuuden, hyvän hallinnon, oikeusturvan, virkavastuun ja tietosuojan turvaavalla tavalla tietynlaisissa asioissa, ja toisaalta sallia perustelluilta osin EU:n yleisen tietosuojasetuksen 22 artiklassa tarkoitettujen automatisoitujen yksittäispäätösten tekeminen hallintoasioita käsiteltäessä.

Sisäministeriö lausuu asiassa seuraavaa.

Sisäministeriö on osallistunut oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön asiaa valmistelleisiin työryhmiin, joiden työn pohjalta esitysluonnos on laadittu. Sisäministeriön hallinnonalalla HE-luonnosta on valmisteltu erityisesti silmällä pitäen Maahanmuuttoviraston automatisoinnin tarpeita. Muut sisäministeriön hallinnonalan virastot eivät ole nostaneet valmistelun aikana esille tarpeita ottaa tällä erää käyttöön esitysluonnoksen mukaisia automatisoituja toimintaprosesseja. Valmistelussa on pidetty sisäministeriön osastot ja sitä kautta alainen hallinto tietoisina suunnitellusta sääntelystä.

Sisäministeriö kannattaa esitysluonnoksessa ehdotettua sääntelyä. Arvion mukaan Maahanmuuttovirasto voi edetä automatisoidun toimintaprosessin käyttöönotossa ehdotetun sääntelyn nojalla. Sisäministeriön maahanmuutto-osasto tulee valmistelevaan käyttöönoton edellyttämän päätöksen oikaisua koskevan lainsäädännön.

Sisäministeriön tarkennusesitykset

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnalle ehdotetaan esityksen 28 g §:ssä arviointitehtävää. Viranomaisen on toimitettava automatisoidun toimintaprosessin käyttöönottopäätös ja sen perusteena olevat asiakirjat

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

tiedonhallintalautakunnalle tiedonhallintalain vaatimusten mukaisuuden arviointia varten. Lautakunta valitsee toimitetuista käyttöönottopäätöksistä ne, jotka se arvioi. Kaikkia käyttöönottoja lautakunta ei siis arvioi. Jotta arviointi ei muodostuisi käyttöönottoa viivästyttäväksi tekijäksi, on tärkeää, että tiedonhallintalautakunnan resurssien riittävyys varmistetaan uuden tehtävän myötä. Yhtenäisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi sisäministeriö ehdottaa harkittavaksi, voisiko tiedonhallintalautakunnan tehtäväksi säätää neuvontatehtävän automatisoidun toimintaprosessin käyttöönottoon liittyen.

Automaattisesti ratkaistavat asiat

Esitysluonnoksen perustelukappaleessa 2.8.3 *Automaattisesti ratkaistavat asiat* kuvataan eräitä viranomaisissa käytössä olevia prosesseja, joissa asia ratkaistaan automaattisesti. Yhtenä tällaisena prosessina kuvataan Rajavartiolaitoksessa suoritettavat automaattiset rajatarkastukset. Todettakoon, että sisäministeriön käsityksen mukaan kyseinen prosessi ei ole sellainen, joka sisältyisi esitetyn hallintolain 53 e §:n mukaisen automaattisen päätöksenteon määritelmään, koska jokainen rajatarkastus tapahtuu rajatarkastajan tai -tarkastajien valvomosta tapahtuvan tarkkailun alaisena ja valvojalla on mahdollisuus puuttua rajatarkastustapahtumaan esimerkiksi ohjaamalla henkilö manuaaliseen rajatarkastukseen. Sisäministeriö esittää tämän takia harkittavaksi, onko automaattisen rajatarkastusprosessin kuvaaminen esitysluonnoksen kappaleessa 2.8.3 *Automaattisesti ratkaistavat asiat* tarkoituksenmukaista vai tulisiko automaattista rajatarkastusta kuvailla esimerkiksi otsikon 2.8.1 *Avustava automaatio* alla.

Osastopäällikkö

Jukka Aalto

Erityisasiantuntija

Janne Juujärvi

Jakelu OM Oikeusministeriö
OM DJO Julkisoikeus, Timo Makkonen

Tiedoksi SM HKO Oikeudellinen tuki
SM MMO Maahanmuutto-osasto
SM RO Rajavartio-osasto

VN/3071/2020-SM-344

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: